

ANKÉT AZ ÉPÍTÉSRŐL

Hogy még szebb legyen LÁGYMÁNYS

Tízezerszám jártak az idén külföldiek Lágymányoson: szakemberek és turisták. S a véleményük tömören, hogy Lágymányos, az új városrész méltó Budapest szépségéhez. Modern házsorok, korszerű formák, a mai kor igényei szerint. S hozzátenném: mai gazdasági lehetőségeinkhez és a hatalmas lakásigényhez igazodva.

Igazak a jó vélemények Lágymányosról, ha van is olykor bennük udvariasság. Lágymányos úgy fejlődik, szépül, hogy az, aki Budapestet szereti méltán lehet büszke rá.

S ezt nemcsak az újságíró mondja. Ezt igazolják maradéktalanul Lágymányos lakói. Erről tanúskodott az az ankét is, amelyet — okosan — a Hazafias Népfrent budapesti bizottsága szervezett meg hétfő este a lakótelep művelődési házában Lágymányos helyzetéről, az építés problémáiról.

Közérdekű gondok

Hogy még szebb legyen Lágymányos — ez volt az ankét célja, alaphangja. A vita »főszereplője« harminchárom — a lakók, a lakóbizottságok, — a tanácsstagok által összeállított — kérdés volt. Fogalmazhatom úgy is: ez a harminchárom kérdés Lágymányos hibajegyzéke. Megoldásuk feltevéle, hogy az új negyed igazán szép és lakói számára igazán otthon legyen. Több ezer ember előzetes vitájából született ez az összeállítás, s így kikristályosodott közérdekű gondok kerültek az ankét napirendjére, amelyet Reischl Antal építész professzor, a fővárosi tanács városrendezési állandó bizottságának elnöke vezetett.

S a résztvevők a lakosság megbízásából: lakóbizottsági tagok, elnökök, tanácsstagok, kerületi vezetők — köztük Kanczler Gyula, a XI. kerületi pártbizottság első titkára és Galambos Dezső, a tanácselnök. A másik oldalon pedig — az építők részéről — ott voltak a kora estéből csaknem éjszakába nyúló vitán az Építésügyi Minisztérium illetékesei, beruházók, tervezők, kivitelezők, mindazok, akiknek részük volt és van Lágymányos építésében — s ami talán még ennél is fontosabb —, akiknek részük lesz további új lakótelepek építésében Budapesten.

Mert nyolcvan ember vitája elsősorban a jövőnek szólt.

A lágymányosi építkezés szobakerült hibáinak zöme nem meglepetés. A kérdések lényegében tükrözik mindazokat a gondokat, amelyek ma építőiparunkat jellemzik. Mert Lágymányos a maga módján egy kicsit már ma is történelem. Az 1950-es évek elején készült tervek alapján az első lakótömbök zsúfoltak, kaszárnyaszerűek. Tipikus jelenség volt ez akkor. Az újabb részek a színes, levegősebb házsorok, már az építészeti új lehetőségeit hirdetik. A legfrissebb házak pedig illenek 1960-63 építészetének törekvéseihez. S a hibák is ezeknek a változásoknak a jegyében alakultak — és joggal mondhatjuk —, csökkentek is némileg az elmúlt években.

Mert például nemcsak kérdés már, hogy kisebb, kevesebb épületről álló tömböket építsenek. A lágymányosi te-

lep most épülő részét már ilyen elvek szerint tervezik. Módosítják — a kormány határozata alapján növelik — a következő években a lakások sokat vitatott alapterületét is, mert a jobb gazdasági lehetőségek, az építőipar fejlődése módot adnak erre.

Tűlzott türelem

De a hibák zömét — amelyek az építőanyagok, felszerelések rossz minőségéből adódnak — nem ilyen egyszerű megoldani. Mert a rossz ajtókat, ablakokat jobba tenni nagyon nehéz mindaddig, amíg kevés a faanyag, nincs elég idő a szárításra beépítés előtt, hiszen a lakáshiány kényszerítő erővel sürget. A beépített bútorok számának növelése az egész bútortipar fejlődésének függvénye. Az állandó, üzembiztos vizsgálatok fejlesztése, a legfelsőbb emeleteken is nemcsak lágymányosi probléma, s a megoldás Budapest egész vízszolgáltatásának fejlesztése, ami egyébként gyors ütemben folyik. A csapok, műanyagkilincsek jobb minősége csak az egész műanyagipar munkájának megjavításával lehetséges.

Az ankét igazi értéke éppen az volt, hogy a résztvevők nem türelmetlenkedtek, amikor ezekről a gondokról volt szó. De joggal kívánták az olyan hibák ésszerű kijavítását, amelyek a tervezők, az építők gondatlanságából következtek. Olyan ablakok, amelyek csak életveszéllyel tisztíthatók, rossz tervezés következményei, s ezt egyik napról a másikra meg lehet és meg is kell változtatni. Hogy az éléskamrákon nincs mindenütt megfelelő szellőző, ezt utólag is rendbe kell hozni. Ha vakolat hullik és fal reped, ez az esetek zömében a munka közben elkövetett hibákra, az ellenőrzés felületességére utal. Hogy sok házban életveszélyesek a lépcsőházi ablakok, mert bokamagasságban építették őket, minden biztonsági rács nélkül — ez kis költséggel azonnal kijavítandó. Az egész lágymányosi telepen nincs nyilvános yécé, ezt utólag is pótolni kell. Olyan bosszúságok ezek, amelyek a mindennapi életet zavarják, s ezért — helyesen — keményen és határozottan követelik a lakók ezek kijavítását.

S az ankét hibája volt, hogy éppen ezekre a kérdésekre adtak felületet, olykor semmitmondó válaszokat az illetékesek. S talán a lágymányosiak tűlzott türelmét bizonyítja,

hogy egy-két válasz nem váltott ki élesebb vitát. Ez azonban nem mentesítheti az építőket a gyors és hathatós intézkedés kötelessége alól.

Rendeletekre, építkezési szabványokra hivatkoztak többen mentegetőzésképpen. A szabványokat azonban emberek találták ki, tehát nekik kell módosítaniuk is — ez volt az ankét résztvevőinek véleménye. A terveket a józan ész követelményei szerint meg lehet és meg kell változtatni.

Hasznos javaslatok

S ilyen értelemben több hasznos, meggondolandó javaslat hangzott el. Szabványok írják elő például, hogy minden házba mosókonyhát kell építeni. A mosókonyhák zömét azonban nem használják, logikus tehát az az indítvány, hogy építsenek tömböknél csak egy mosókonyhát, s az így felszabaduló pénzből ezeket a tömbmosodákat szereljék fel gépekkel, amelyeket méltányos áron használhatnának a lakók. A felszabaduló helyiségek viszont például a földszintes, többnyire egyszobás házfelügyelői lakások növelését tennék lehetővé. Komoly gond az is, hogy nincs elegendő beépíthető bútor, a lakások egy része tehát enélkül épül. Okos javaslat, hogy mégis minden új lakást úgy építsenek, mintha beépített bútorokkal rendeznék be, hogy a lakók — később — erre cserélhessék ki régi bútorikat. S megvitásra érdemes az az indítvány is, hogy a lágymányosi lakótelepet a következő időszakban építsék ki egész a Duna-partig, hiszen ez szebb városképet adna, mint az odatervezett vásárváros, s a vásárnak egyébként is jobb helyet lehetne találni távolabb a város középpontjától.

— Az ankét rengeteg hasznos tapasztalattal járt, s ezt az építőknél hasznosítaniuk kell — ezt állapította meg a vita végén Győri László, a BUVÁTI igazgatója.

Ezért helyes, hogy a vita eredményét a népfrent — válszt kérve — valamennyi illetékes szervhez eljuttatja, mert csak így lehet igazán hasznos a hosszú tanácskozásnak.

A lágymányosi vita megérte a ráfordított négy órát. Az ilyen ankétokat tehát folytatni kell a Lágymányoson is, másutt is. Mert a lakók tapasztalatai adhatják a legtöbb segítséget a lakásépítési program ésszerű megvalósításához.

Kocsis Tamás